

FOTO: HANS SIEGERS

SAMEN WERKEN AAN VEILIGHEID IN HET MBO

Seksuele integriteit op school

Seksualiteit en seksueel grensoverschrijdend gedrag kunnen veel spanning oproepen in een mbo-school. Toch is het belangrijk dat we dit onderwerp niet vermijden. Een sociaal veilig klimaat ontstaat alleen wanneer we het gesprek durven voeren. Lynn Louwe, adviseur sociaal veiligheidsbeleid, en Martje Heerkens, adviseur seksuele integriteit – beiden werkzaam bij Stichting School & Veiligheid, vertellen waarom dit juist in het mbo zo belangrijk is.

VRAGEN EN ONZEKERHEDEN

Scholen zoeken vaak steun bij het Adviespunt. Lynn ziet dat mbo-teams vooral vragen hebben over regels, verantwoordelijkheden en hoe ze moeten handelen. 'Soms gaat het over meldplichten of protocollen. Soms over dilemma's waar vertrouwenspersonen mee worstelen.'

Martje vult aan: 'We krijgen ook veel vragen over gedrag tussen studenten onderling, of over een docent die mogelijk over grenzen is gegaan. Ook situaties op stage komen veel voorbij.'

PROFESSIONEEL HANDELEN BLIJFT SPANNEND

Seksuele integriteit vraagt om bewust

en professioneel handelen. Dat betekent dat iedereen binnen de mbo-instelling nadenkt over wat gewenst gedrag is, hoe je dat laat zien en hoe je studenten daarin begeleidt. Toch blijft dit in de praktijk vaak lastig.

Lynn: 'Het voelt kwetsbaar om hierover te praten. Studenten en collega's reageren soms heftig. Ook in het mbo kan een klein incident grote onrust veroorzaken. De toon van de eerste reactie en de manier van communiceren zijn dan heel bepalend.'

De impact is nog groter als het om een collega gaat. Martje: 'Op een mbo-school waar ik kwam, merkte ik dat er veel onzekerheid was. Sommige docenten durfden bijna

geen normaal contact meer te maken met studenten, zoals een geruststellende hand op de schouder. Ze waren bang dat er een klacht zou volgen.'

Ze benadrukt dat scholen moeten zoeken naar een professionele balans: 'Je wilt een melding niet bagatelliseren, maar ook niet onnodig groot maken. Beide kanten kunnen leiden tot meer onveiligheid.'

EEN OPEN KLIMAAT ALS BASIS

Een duidelijke, gezamenlijk gedragen visie helpt om rust en veiligheid te creëren. Een gedragscode speelt daarbij een belangrijke rol.

Lynn: 'Een gedragscode geeft houvast. Het helpt medewerkers om

in kwetsbare situaties te weten wat de afspraken zijn. Het opstellen ervan is ook een goed moment om stil te staan bij hoe je met elkaar omgaat.'

Martje: 'Belangrijk is dat de gedragscode leeft in de school. Dat betekent dat je er regelmatig met elkaar over praat. Een school verandert voortdurend: nieuwe collega's, nieuwe studenten, nieuwe situaties. Een open gesprek houdt de cultuur gezond.'

Ook met studenten is zo'n open cultuur waardevol. Martje: 'Door hen te begeleiden in hoe ze respectvol met elkaar omgaan, leren ze hun eigen wensen en grenzen beter kennen. Het verkleint de kans op misverstanden en helpt studenten om sneller iets te melden. Ook helpt het hen in de stagepraktijk als zij ter voorbereiding op de stage al hebben geleerd wat gewenst en ongewenst gedrag is, en wat ze mogen verwachten van een veilige leer- en werkomgeving.'

TOOLS DIE HELPEN IN HET GESPREK

Praten over seksualiteit en grenzen kan spannend zijn. Daarom ontwikkelde School & Veiligheid verschillende hulpmiddelen die scholen hierbij ondersteunen.

SAMEN WERKEN AAN EEN SOCIAAL VEILIG KLIMAAT

Een daarvan is het spel *Gedragen gedrag*. Lynn: 'Het spel bevat korte casussen die herkenbaar zijn voor iedereen. Zo kun je op een veilige manier samen onderzoeken wat professioneel gedrag is. De gesprekken die ontstaan, helpen om afspraken

FOTO: JEAN CARLO NUNES DOS ANJOS

Lynn Louwe

scherper te maken.'

Een volledig overzicht vind je in de folder *Informatiedriehoek seksueel grensoverschrijdend gedrag*. Dat biedt een overzicht van de tools, publicaties, werkvormen en diensten die School & Veiligheid aanbiedt aan schoolleiders en -bestuurders op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Hoe voorkom je dit op school en hoe ga je om met een (vermoeden van een) incident op dit gebied?

Martje: 'Uiteindelijk wil je dat omgaan met seksualiteit geen individuele zoektocht is. Het moet onderdeel zijn van professioneel handelen van iedereen in het mbo.'

WAT TE DOEN BIJ INCIDENTEN?

Wanneer er iets gebeurt, is het belangrijk om goed te onderscheiden wat er aan de hand is. Lynn: 'Bij incidenten tussen studenten kijk je anders dan wanneer er sprake kan zijn van strafbaar gedrag door iemand met een taak binnen de school richting een minderjarige student. Dan geldt er een meld-, overleg- en aangifteplicht.'

Ze benadrukt dat scholen niet zelf moeten onderzoeken of er een strafbaar feit is gepleegd. 'De politie is deskundig in waarheidsvinding. Je kunt met de beste bedoelingen verkeerde conclusies trekken. Dat is niet goed voor de veiligheid van studenten of medewerkers.'

FOTO: HANS SIEGERS

Martje Heerkens

Het *Vlaggensysteem* kan helpen om gedrag beter te duiden. 'Het bestaat uit zes criteria, zoals vrijwilligheid en gelijkwaardigheid. Daarmee kun je bepalen of gedrag onder minderjarige studenten gezond, onderzoekend of grensoverschrijdend is. Het helpt ook om woorden te geven aan wat er speelt.'

VERTROUWEN IN PROFESSIONALS

Een duidelijke visie, afspraken en een open klimaat zijn belangrijk. Maar volgens Martje moeten we één ding niet vergeten: 'Docenten in het mbo kunnen situaties meestal goed inschatten. Alleen, zodra het over seksualiteit gaat, wordt het spannend. Dan schieten we in de kramp.'

School & Veiligheid probeert teams juist te laten zien wat ze al kunnen. 'We willen hen helpen om hun professionele ruimte met vertrouwen te gebruiken en te versterken. Zo kunnen scholen bouwen aan seksuele integriteit en een positieve relatie tussen studenten en medewerkers.'

www.scholenveiligheid.nl